

L'AMIC ROSSEND ESCOLÀ CUBELLS

JOSEP SERRANO DAURA

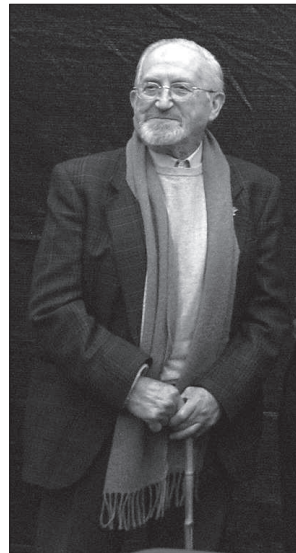
Secció d'Història Local del CERE

Professor de la Universitat Internacional de Catalunya

No és fàcil acomiadar un amic després d'anys de coneixença i relació. Et vénen records a la memòria, vivències, que al final formen part de la teva pròpia experiència vital.

D'en Rossend ja en coneixia la seva obra pictòrica, els seus paisatges riberencs, els del riu i les barques i llaüts. Solia participar en les exposicions col·lectives que es feien a Ascó en les Festes Majors de Sant Miquel, a l'agost.

Després, farà uns trenta anys, vam començar una amistat que ha perdurat al llarg de tot aquest temps. Il·lusionat com estava per mostrar-te els documents de la Palma, li dolia no haver trobat mai la Carta de població del seu poble, però mantenia l'esperança que un dia aparegués.

Rossend Escolà

Un text al qual atorgava un valor excepcional, com un testimoni molt important de recull històric del seu poble, era el de les *Notas estadísticas e históricas del lugar de la Palma de Ebro*, de José Ruy-Fernández, aquell personatge que a principis del segle xx viatjava pel país i es guanyava la vida redactant breus històries locals amb allò que podia consultar en els arxius municipals encara no destruïts del tot.

Alguna semblança tenien els dos personatges; en Rossend era també un viatger per la seva terra, i el seu testimoni n'eren les seves aquarel·les amb els seus paisatges, el gènere en què va excel·lir fins a assolir un estil propi i peculiar, amb un realisme admirable.

Però és que, a més, Escolà mateix també segueix les passes de Ruy-Fernández amb els seus llibres i articles sempre dedicats al seu poble. Qui no coneix la seva *Guia de la Palma d'Ebre*, i els altres llibres i treballs breus publicats al llarg de la seva vida?

Rossend sempre estava a punt (buscava el lloc i el moment), per esbossar unes notes i fer-ne un dibuix, una aquarel·la. Em va obsequiar amb unes quantes; una molt preuada per mi, una vista, la ja clàssica, d'Ascó des del riu amb la barca i el castell al fons.

O les seves nades amb les quals després ens felicitava, tota una col·lecció al llarg dels anys. Un record inestimable de la seva persona i la seva obra, però sobretot del seu bon fer i de l'estima amb què ens honorava.

I preparava la d'aquest any, com m'explicava uns quants dies abans de morir; no sé si la va acabar, però, si és així, m'agradaria que l'Assumpta la difongués. Seria, sense dubte, el seu darrer testimoni d'amistat.

Penso que vaig comprendre prou bé el que per ell suposava el seu poble, la Palma, i la seva terra, el seu paisatge; o el Pi, o la Font Vella amb el seu mural extraordinari; o l'església romànica per la qual tant va treballar, escriure i desviure's fins a la seva restauració.

Una emoció sentida i profunda que de vegades es fa difícil de comprendre per als profans de la terra; però que és d'admirar per tot el que representa de lluita personal, de vegades (moltes normalment), amb la incomprensió de molts, i que malgrat tot al final ha tingut el reconeixement dels qui el vam conèixer.

Si algú identifica avui la Palma és en Rossend; aquesta confusió entre la persona i la terra no es dona molt sovint de la forma i en la manera amb què es produeix entre el nostre amic i el seu poble. Una Palma reivindicada per ell com a pròpia, en definitiva. Així s'expressa en els seus quadres i pintures, i en els seus llibres i articles, i en les seves memòries que encara seguia escrivint i posant al dia.

Jo sempre ho he sentit i apreciat així, i ho vinculo a la peculiar Palma i la seva especial relació amb la Ribera d'Ebre, amb la seva llunyania del riu que li dona nom, al límit amb les comarques de les Garrigues i el Priorat; un poble durant segles vinculat a la vegueria de Lleida i després a la de Tortosa.

La constància i l'activitat incansable i contínua han estat notes permanents en la vida d'en Rossend; un exemple per a les noves generacions de riberencs, i per a tots aquells que segueixen treballant per la conservació dels seus pobles, les seves tradicions i el nostre món rural. Un exemple d'estima i de dedicació, amb un llegat admirable del qual els seus fills i tots els veïns de la Palma es poden sentir orgullosos.

Va rebre diversos reconeixements en vida, però penso que encara no s'ha valorat prou la seva obra; caldrà posar-la al dia, ordenar en una tasca ingent, la seva nombrosíssima producció, molta segurament guardada en el seu taller, difondre-la merescudament a la Palma i arreu. Queda una enorme feina a fer, però el nostre pintor, malgrat tot, per la seva obra és un dels qui millor pot representar i donar a conèixer la nostra terra i difondre les nostres tradicions. I crec que aquest era un dels seus desitjos més importants.

Ens queda, a més de recordar-lo, seguir el seu exemple de saviesa i de discreció.

Desembre de 2013